TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

"Coi hợp tác xã là trung tâm liên kết và doanh nghiệp là lực kéo chủ đạo"

13:23 29/11/2025

Tại Diễn đàn Kinh tế hợp tác, Hợp tác xã năm 2025 với chủ đề Liên kết hiệu quả giữa Hợp tác xã và doanh nghiệp ngày 28/11, Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Võ Văn Hưng nhấn mạnh: Nông nghiệp Việt Nam chỉ có thể bứt phá nếu tái tổ chức sản xuất theo chuỗi giá trị, coi hợp tác xã là trung tâm liên kết và doanh nghiệp là lực kéo chủ đạo.

Đây được xem là hướng đi bắt buộc trong bối cảnh tiêu chuẩn xanh, phát thải thấp và truy xuất nguồn gốc đã trở thành yêu cầu bắt buộc của thị trường toàn cầu.

“Sự phát triển của doanh nghiệp phụ thuộc chặt chẽ vào sự trưởng thành của hợp tác xã”

Theo Thứ trưởng, không có quốc gia nông nghiệp hiện đại nào dựa trên mô hình sản xuất đơn lẻ. Muốn cạnh tranh ở các thị trường khó tính, nông nghiệp Việt Nam phải hình thành những vùng nguyên liệu chuẩn hóa, quản lý chất lượng đồng bộ và có khả năng truy xuất đầy đủ. Hợp tác xã đóng vai trò “bộ điều phối” ở cấp vùng, trong khi doanh nghiệp quyết định hướng phát triển thông qua đầu tư chế biến, logistics, quản trị chất lượng và thị trường; còn nông dân là chủ thể trực tiếp sản xuất.

Thứ trưởng cho rằng, chỉ khi ba chủ thể này vận hành trong một hệ sinh thái cộng sinh, chuỗi giá trị mới đạt hiệu quả, giảm chi phí, tăng lợi nhuận và giảm rủi ro cả về thị trường lẫn kỹ thuật.

Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Võ Văn Hưng phát biểu tại Hội nghị.

Số lượng và chất lượng hợp tác xã nông nghiệp tăng nhanh trong 5 năm qua. Cả nước hiện có hơn 22.600 hợp tác xã nông nghiệp, tăng hơn 4.500 đơn vị so với năm 2020. Tỷ lệ hợp tác xã liên kết với doanh nghiệp đã tăng gần gấp đôi, chiếm hơn 30%.

Gần 3.000 dự án liên kết theo Nghị định 98 đã được triển khai, huy động hơn 15.000 tỷ đồng, trong đó 79% là vốn đối ứng từ doanh nghiệp, hợp tác xã và người dân - cho thấy mỗi đồng vốn Nhà nước đang kích hoạt 4-5 đồng vốn xã hội.

Nhiều mô hình hợp tác xã đã chuyển từ vai trò dịch vụ đơn thuần sang quản lý chặt chẽ quy trình sản xuất, vận hành mã số vùng trồng, truy xuất dữ liệu số và ký hợp đồng bao tiêu dài hạn. Điển hình gồm chuỗi lúa gạo chất lượng cao ở An Giang - Đồng Tháp - Kiên Giang; chuỗi sầu riêng và cà phê xuất khẩu tại Đắk Lắk; các chuỗi rau quả an toàn tại Sơn La - Lâm Đồng; hay chuỗi thủy sản công nghệ cao ở Bạc Liêu - Cà Mau.

Đặc biệt, Đề án Một triệu héc-ta lúa chất lượng cao, phát thải thấp được Thủ tướng phê duyệt đã khẳng định vai trò trung tâm của hợp tác xã trong quản lý nhật ký số, đo phát thải và giảm mạnh chi phí đầu vào.

Thứ trưởng Võ Văn Hưng nhận định, sự phát triển của doanh nghiệp phụ thuộc chặt chẽ vào sự trưởng thành của hợp tác xã, bởi đây là đơn vị giữ vai trò ổn

định vùng nguyên liệu. Ngược lại, khi hợp tác xã có năng lực quản trị tốt, doanh nghiệp yên tâm đầu tư chế biến, bảo quản, mở rộng chuỗi cung ứng và xây dựng thương hiệu.

Thứ trưởng cho biết, đào tạo nông dân chuyên nghiệp và đội ngũ quản trị hợp tác xã hiện đại là giải pháp căn cơ nhất để tạo ra sự thay đổi bền vững. Đây cũng là định hướng nhất quán trong Nghị quyết 68-NQ/TW của Trung ương.

Lãnh đạo các bộ, ngành tham gian quan hàng giới thiệu sản phẩm OCOP.

Bộ Nông nghiệp và Môi trường đề ba nhóm giải pháp lớn

Từ thực tiễn triển khai nhiều năm qua, Bộ Nông nghiệp và Môi trường đề xuất ba nhóm giải pháp lớn:

Thứ nhất, sửa đổi Nghị định 98/2018/NĐ-CP theo hướng đơn giản hóa thủ tục, phân cấp mạnh cho địa phương; bổ sung chính sách phát triển vùng nguyên liệu chuẩn, chuỗi giá trị xanh - số; và thể chế hóa cơ chế chia sẻ rủi ro, lợi ích giữa doanh nghiệp - hợp tác xã - nông dân. Cơ chế khuyến khích các tác nhân trung gian như thương lái hay tổ dịch vụ nông nghiệp tham gia chuỗi một cách minh bạch cũng được nêu rõ.

Thứ hai, xây dựng Chương trình đào tạo nông dân và nhân lực hợp tác xã hiện đại, tập trung vào nông dân số, giám đốc hợp tác xã, cán bộ kỹ thuật và cán bộ quản lý chuỗi giá trị. Mục tiêu là hình thành lực lượng lao động nông nghiệp có tri thức, làm chủ công nghệ và tư duy thị trường.

Thứ ba, nhân rộng mô hình vùng nguyên liệu đạt chuẩn trên phạm vi cả nước, dựa trên kinh nghiệm của Đề án Một triệu héc-ta lúa. Thứ trưởng đề nghị triển khai theo hướng đồng bộ, bài bản và có cơ chế giám sát chặt chẽ.

Thứ trưởng Võ Văn Hưng khẳng định, nông nghiệp Việt Nam đang đứng trước một thời cơ lớn. Nếu kiên định con đường phát triển chuỗi giá trị xanh - số - hiện đại, phát huy vai trò của hợp tác xã và doanh nghiệp, đồng thời đưa nông dân trở thành lực lượng sản xuất chuyên nghiệp, nông nghiệp Việt Nam hoàn toàn có thể bứt phá, nâng cao thu nhập cho người dân và khẳng định vị thế trên thị trường quốc tế.

PV